

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	13
---------------------------	----

Część pierwsza

Rozdział I. ADMINISTRACJA I PRAWO ADMINISTRACYJNE	21
--	----

1. Określenie administracji	21
2. Płaszczyzny działania administracji	26
3. Sfery działania administracji	28
4. Określenie prawa administracyjnego	29
5. Podział wewnętrzny prawa administracyjnego	35
5.1. Prawo ustrojowe	35
5.2. Prawo materialne	35
5.3. Prawo procesowe (proceduralne, formalne)	36
6. Rozgraniczenie między prawem administracyjnym a innymi gałęziami prawa	37
7. Podstawowe pojęcia teoretyczne w prawie administracyjnym	38
7.1. Nadzór, kontrola, kierownictwo	38
7.2. Koordynacja	41
7.3. Centralizacja i decentralizacja administracji	41
7.4. Pojęcie i rodzaje organów administracji	43

Rozdział II. STOSUNEK ADMINISTRACYJNOPRAWNY	46
--	----

1. Pojęcie stosunku administracyjnoprawnego	46
2. Cechy stosunku administracyjnoprawnego	47
3. Elementy stosunku administracyjnoprawnego	48
4. Sposoby nawiązania stosunku administracyjnoprawnego	49
5. Rodzaje stosunków administracyjnoprawnych	50

Rozdział III. ŹRÓDŁA PRAWA ADMINISTRACYJNEGO	52
---	----

1. Uwagi ogólne	52
2. Źródła powszechnie obowiązującego prawa	55

2.1. Konstytucja	55
2.2. Ustawy	56
2.3. Ratyfikowane umowy międzynarodowe	56
2.4. Rozporządzenia	59
2.5. Akty prawa miejscowego	60
3. Wewnętrzne źródła prawa	65
4. Źródła prawa wspólnotowego	65
5. Ogłaszanie aktów normatywnych	69
6. Nieformalne źródła prawa	71
Rozdział IV. PODSTAWOWE ZASADY PRAWA ADMINISTRACYJNEGO I ADMINISTRACJI	75
1. Zagadnienia teoretyczne zasad prawnych	75
2. Funkcje i rodzaje zasad	78
2.1. Zasada praworządności	79
2.2. Zasada demokratyzmu	81
2.3. Zasada subsydiarności (pomocniczości)	82
2.4. Zasada udziału obywateli w administrowaniu	83
2.5. Zasady współżycia społecznego	83
2.6. Zasada jawności działań administracji	84
2.7. Zasada kompetencyjności	86
2.8. Zasada efektywności	87
2.9. Zasada proporcjonalności (współmierności)	88
2.10. Inne zasady występujące w prawie administracyjnym i działaniach administracji ..	89
3. Uwagi końcowe	92
Rozdział V. PRAWNE FORMY DZIAŁANIA ADMINISTRACJI	94
1. Pojęcie i klasyfikacja prawnych form działania administracji	94
2. Akt normatywny	99
3. Akt administracyjny	101
4. Porozumienie administracyjne	115
5. Umowa cywilnoprawna	120
6. Uгода	124
7. Inne prawne formy działania administracji	126
Rozdział VI. PODZIAŁY TERYTORIALNE PAŃSTWA	130
1. Istota podziału	130
2. Czynniki kształtujące podział terytorialny	131
3. Klasyfikacja podziałów terytorialnych	132
4. Reformy podziału terytorialnego państwa	134
Rozdział VII. ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO	143
1. Uwagi ogólne	143
2. Reformy centrum administracji rządowej	145
3. Naczelne organy administracji rządowej	153
3.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	154
3.2. Rada Ministrów	157

.....	55
.....	56
.....	56
.....	59
.....	60
.....	65
.....	65
.....	69
.....	71
TERYTORYALNEGO	
.....	75
.....	75
.....	78
.....	79
.....	81
.....	82
.....	83
.....	83
.....	84
.....	86
.....	87
.....	88
.....	89
.....	92
.....	94
.....	94
.....	99
.....	101
.....	115
.....	120
.....	124
.....	126
.....	130
.....	130
.....	131
.....	132
.....	134
ORGANIZACJI	
.....	143
.....	143
.....	145
.....	153
.....	154
.....	157

3.3. Prezes Rady Ministrów	159
3.4. Ministrowie	162
3.5. Inne organy administracji pełniące funkcje organów naczelných	164
4. Centralne organy administracji rządowej	166
5. Kształtowanie się administracji terenowej	169
6. Administracja rządowa w województwie	175
6.1. Wojewoda	176
6.2. Zespolona administracja rządowa	179
6.3. Organy administracji niezespolonej	183
7. Samorząd terytorialny	184
7.1. Teorie samorządu terytorialnego	184
7.2. Istota samorządu terytorialnego	186
7.3. Stan prawny	188
7.4. Pojęcie samorządu terytorialnego	189
7.5. Referendum lokalne i konsultacje	193
7.6. Samorząd gminny	197
7.6.1. Zadania gminy	197
7.6.2. Organy gminy	200
7.6.3. Jednostki pomocnicze gminy	205
7.6.4. Ponadgminne struktury samorządowe	208
7.6.5. Mienie gminne i gospodarka finansowa gmin	209
7.6.6. Gminy o specjalnym statusie	211
7.7. Samorząd powiatowy	213
7.7.1. Zakres działania i zadania powiatu	213
7.7.2. Organy powiatu	216
7.7.3. Mienie i finanse powiatu	221
7.7.4. Związki, stowarzyszenia i porozumienia powiatów	222
7.8. Samorząd województwa	223
7.8.1. Zakres działania	223
7.8.2. Organy samorządu województwa	224
7.8.3. Mienie i finanse samorządu województwa	227
7.9. Samorządowe kolegia odwoławcze	228
7.10. Nadzór nad samorządem terytorialnym	229

Rozdział VIII. ADMINISTRACJA ZAKŁADÓW, PRZEDSIĘBIORSTW, ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH I PODMIOTÓW PRYWATNYCH	237
1. Uwagi ogólne	237
2. Zakłady administracyjne	240
3. Przedsiębiorstwa państwowe	244
4. Organizacje społeczne wykonujące funkcje z zakresu administracji publicznej	246
5. Podmioty prywatne wykonujące zadania administracji	248

Rozdział IX. PRACOWNICY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	249
1. Powstawanie korpusu urzędniczego	249
2. Urzędnicy państwowi i pracownicy samorządowi w II Rzeczypospolitej	250
3. Zmiany ustawodawstwa po drugiej wojnie światowej	254
4. Pracownicy administracji publicznej według obowiązujących rozwiązań prawnych	256

4.1. Urzędnicy państwowi	256
4.2. Państwowy zasób kadrowy i korpus służby cywilnej	261
4.3. Pracownicy samorządowi	272
4.4. Obowiązki pracowników administracji	279
5. Istota prawa urzędniczego	284
6. Europejski Kodeks Dobrej Administracji	287

Rozdział X. KONTROLA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

1. Pojęcie kontroli administracji	291
2. Zadania i rodzaje kontroli	293
3. Kontrola administracji wykonywana przez organy państwowe	295
3.1. Kontrola parlamentarna	295
3.2. Kontrola Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	296
3.3. Kontrola Najwyższej Izby Kontroli	296
3.4. Rzecznik Praw Obywatelskich	299
3.5. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych	300
3.6. Kontrola prokuratorska	302
3.7. Państwowa Inspekcja Pracy	303
4. Kontrola sądowa administracji	304
4.1. Sądy administracyjne	305
4.2. Sądy powszechne i szczególne	314
4.3. Trybunał Konstytucyjny	315
4.4. Trybunał Stanu	316
5. Kontrola wewnątrzadministracyjna	317
5.1. Kontrola resortowa	317
5.2. Kontrola instancyjna	317
5.3. Kontrola międzyresortowa	318
6. Inne formy kontroli administracji	319
6.1. Kontrola regionalnych izb obrachunkowych	319
6.2. Kontrola społeczna	320

Część druga

Rozdział XI. POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE

1. Uwagi ogólne	323
2. Postępowanie administracyjne ogólne	326
2.1. Zasady postępowania administracyjnego	326
2.2. Organy prowadzące postępowanie	334
2.3. Strony i uczestnicy postępowania	336
2.4. Przebieg postępowania	337
2.5. Załatwianie spraw	341
2.6. Kontrola rozstrzygnięć w postępowaniu administracyjnym	341
3. Postępowanie w sprawach skarg i wniosków	342
3.1. Geneza rozwoju instytucji skarg i wniosków	342
3.2. Charakterystyka skarg i wniosków	343
3.3. Rozpatrywanie skarg i wniosków	344
3.4. Kontrola i nadzór nad załatwianiem skarg i wniosków	347
4. Postępowanie w sprawach podatkowych	347

4.1. Organy podatkowe	347
4.2. Zasady ogólne postępowania podatkowego	348
4.3. Strony postępowania	349
4.4. Załatwianie spraw	349
4.5. Przebieg postępowania	350
5. Postępowanie wywłaszczeniowe	350
5.1. Pojęcie i cel wywłaszczenia	350
5.2. Wszczęcie postępowania	353
5.3. Decyzja wywłaszczeniowa	355
5.4. Odszkodowanie za wywłączoną nieruchomość	356
5.5. Zwrot wywłączonej nieruchomości	357
5.6. Szczególny tryb wywłaszczenia	357
6. Postępowanie egzekucyjne w administracji	358
6.1. Zasady postępowania	358
6.2. Podmioty postępowania egzekucyjnego	361
6.3. Przedmiot postępowania egzekucyjnego	365
6.4. Tok postępowania	366
6.5. Środki egzekucyjne	367
6.6. Środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym	373
6.7. Zbieg egzekucji	374
6.8. Postępowanie zabezpieczające	374

Część trzecia

Rozdział XII. ADMINISTRACJA FINANSÓW I SKARB PAŃSTWA	377
1. Uwagi ogólne	377
2. Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa	378
2.1. Uprawnienia ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa	378
2.2. Prywatyzacja i komercjalizacja przedsiębiorstw państwowych	380
2.3. Narodowe fundusze inwestycyjne	380
3. Finanse publiczne i instytucje finansowe	381
3.1. Uprawnienia Ministra Finansów	381
3.2. Kontrola skarbową i administracja celna	382
3.3. Obrót instrumentami finansowymi	386
3.4. Narodowy Bank Polski i inne banki	386
3.5. Działalność ubezpieczeniowa	387
3.6. Nadzór nad rynkiem finansowym	389

Rozdział XIII. GOSPODARKA, GOSPODARKA MORSKA, GOSPODARKA WODNA, TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	391
1. Uwagi ogólne	391
2. Prawo energetyczne	393
3. Komitet Integracji Europejskiej	393
4. Prowadzenie działalności gospodarczej	394
5. Przeciwdziałanie praktykom ograniczającym konkurencję i ochrona interesów konsumentów	396
6. Gospodarka morska	397
7. Gospodarka wodna	399

8. Transport	402
9. Poczta i telekomunikacja	411
Rozdział XIV. OCHRONA ŚRODOWISKA, ROLNICTWO I ROZWÓJ WSI ...	415
1. Uwagi ogólne	415
2. Ochrona środowiska	416
2.1. Źródła prawa	416
2.2. Kierunki ochrony środowiska	418
2.3. Kierunki ochrony przyrody	421
2.4. Ochrona lasów	424
2.5. Łowiectwo	426
2.6. Odpady	427
2.7. Rodzinne ogrody działkowe	430
3. Rolnictwo	431
3.1. Źródła prawa	431
3.2. Izby rolnicze i związki zawodowe rolników	432
3.3. Ochrona zwierząt	433
3.4. Nasiennictwo i ochrona roślin	435
3.5. Agencja Rynku Rolnego i Agencja Nieruchomości Rolnych	436
4. Rozwój wsi	437
4.1. Ochrona gruntów rolnych	437
4.2. Scalanie gruntów	437
4.3. Ubezpieczenia społeczne rolników	438
Rozdział XV. ADMINISTRACJA SPRAW WEWNĘTRZNYCH	440
1. Uwagi ogólne	440
2. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	441
3. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu	444
4. Policja	446
5. Biuro Ochrony Rządu	451
6. Straż Graniczna	452
7. Ochrona przeciwpożarowa	455
8. Straże gminne (miejskie)	458
9. Ochrona osób i mienia	460
10. Bezpieczeństwo imprez masowych	462
11. Stany nadzwyczajne i zarządzanie kryzysowe	465
12. Obywatelstwo	473
12.1. Pojęcie obywatelstwa	473
12.2. Nabycie obywatelstwa polskiego	474
12.3. Utrata obywatelstwa polskiego	480
13. Cudzoziemcy	482
14. Ochrona informacji niejawnych	499
Rozdział XVI. ADMINISTRACJA OBRONY NARODOWEJ	501
1. Uwagi ogólne	501
2. Organy właściwe w sprawach obrony narodowej	502
2.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	502
2.2. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego	503
2.3. Minister Obrony Narodowej	504

.....	402
.....	411
DZWÓJ WSI ...	415
.....	415
.....	416
.....	416
.....	418
.....	421
.....	424
.....	426
.....	427
.....	430
.....	431
.....	431
.....	432
.....	433
.....	435
.....	436
.....	437
.....	437
.....	437
.....	438
.....	440
.....	440
.....	441
.....	444
.....	446
.....	451
.....	452
.....	455
.....	458
.....	460
.....	462
.....	465
.....	473
.....	473
.....	474
.....	480
.....	482
.....	499
.....	501
.....	501
.....	502
.....	502
.....	503
.....	504

2.4. Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego	505
2.5. Żandarmeria Wojskowa	505
2.6. Służba Kontrwywiadu Wojskowego i Służba Wywiadu Wojskowego	506
2.7. Kadra zawodowa Sił Zbrojnych RP	507
3. Administracja rezerw osobowych	508
3.1. Rejestracja i pobór	508
3.2. Ewidencja osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej	510
4. Świadczenia na rzecz obrony kraju	510
5. Obrona cywilna kraju	513
Rozdział XVII. ADMINISTRACJA WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI	515
1. Uwagi ogólne	515
2. Minister właściwy do spraw sprawiedliwości	516
3. Sąd Najwyższy	517
4. Krajowa Rada Sądownictwa	517
5. Sądy powszechne	518
6. Prokuratura	521
7. Pracownicy sądów i prokuratury	521
8. Adwokatura	522
9. Służba Więzienna	523
Rozdział XVIII. ADMINISTRACJA SPRAW ZAGRANICZNYCH	525
1. Uwagi ogólne	525
2. Organy wykonujące zadania z zakresu administracji spraw zagranicznych	526
2.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	526
2.2. Minister właściwy do spraw zagranicznych	526
2.3. Organy działające za granicą	528
3. Służba zagraniczna	530
Rozdział XIX. ADMINISTRACJA ZDROWIA, PRACY I ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	532
1. Uwagi ogólne	532
2. Administracja zdrowia	533
3. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii	538
4. Administracja pracy	541
5. Pomoc społeczna i zabezpieczenie społeczne	544
Rozdział XX. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	552
1. Uwagi ogólne	552
2. Ochrona dóbr kultury	552
3. Organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej	555
4. Muzea	556
5. Działalność bibliotek	557
Rozdział XXI. OŚWIATA I SZKOLNICTWO WYŻSZE	559
1. System oświaty	559
2. Szkolnictwo wyższe	564
3. Polska Akademia Nauk i jednostki badawczo-rozwojowe	566

Rozdział XXII. KULTURA FIZYCZNA I TURYSTYKA	568
1. Uwagi ogólne	568
2. Kultura fizyczna	568
3. Turystyka	570

Rozdział XXIII. ADMINISTRACYJNOPRAWNA SYTUACJA OSÓB FIZYCZNYCH	574
1. Ewidencja ludności	574
2. Dowody osobiste	578
3. Dokumenty paszportowe	580
4. Imię i nazwisko	586
5. Akta stanu cywilnego	591
5.1. Akt urodzenia	594
5.2. Akt małżeństwa	596
5.3. Akt zgonu	598
6. Mniejszości narodowe i etniczne	599
7. Stowarzyszenia	602
8. Zgromadzenia	606
9. Partie polityczne	610
10. Zbiórki publiczne	611

Rozdział XXIV. BUDOWNICTWO, GOSPODARKA PRZESTRZENNA I MIESZKANIOWA	
1. Uwagi ogólne	613
2. Budownictwo	613
3. Geodezja i kartografia	616
4. Gospodarka nieruchomościami	617
5. Planowanie przestrzenne	617